

УДК 316.6:159.922.7:316.647.82

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-1780-1792](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1780-1792)

Єрмакова Світлана Станіславівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології, Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0001-9524-518X>

Апельт Галина Василівна кандидат психологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов і країнознавства, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, <https://orcid.org/0000-0002-4635-7000>

Дуб Віра Григорівна кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, <https://orcid.org/0000-0001-5621-3134>

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ПРИЙНЯТТЯ ЖИТТЄВИХ РІШЕНЬ МОЛОДІ

Анотація. Упродовж свого життя й діяльності люди доволі часто ухвалюють рішення, вчиняють вчинки та інші дії, спираючись на певні моделі мислення й поведінки, які вже склалися в суспільстві, так звані соціальні стереотипи. Сьогодні стереотипи мають досить сильний вплив на свідомість особистостей та широке поширення, межі якого важко оцінити, особливо якщо мова йде про молоде покоління людей. Мета даного дослідження полягає в розгляді як соціальні стереотипи впливають на прийняття рішень молодими людьми. У дослідженні використовувався аналітичний метод для аналізу впливу гендерних стереотипів на молоді; метод типологізації для описання типів соціальних стереотипів і визначення переваги використання соціальних мереж та рекомендації щодо їх ефективного використання для прийняття життєвих рішень, а також було використано метод узагальнення для формування практичних рекомендацій подолання соціальних стереотипів при прийнятті рішень. Під час дослідження було з'ясовано, що соціальні стереотипи характеризують розвиток свідомості молоді в різних їх проявах, на будь-якому рівні та мають свої особливості. Відповідно до цих особливостей була сформована й узагальнена типологія соціальних стереотипів за такими критеріями типологізації, як спрямованість стереотипів, предмет формування стереотипів, об'єкт стереотипізації та сфера прояву стереотипів. Встановлено, що гендерні стереотипи супроводжують процес соціалізації молоді,

закладаючи основу для формування норм і правил поведінки в суспільстві. Соціологічне опитування показало, що 35% респондентів вважають, що в Україні є гендерна нерівність. Наголошено, що соціальні мережі впливають на прийняття рішень молоддю. Автором були узагальнені переваги використання соціальних мереж і надано рекомендації щодо їх ефективного використання для прийняття рішень. За підсумками дослідження були сформовані практичні рекомендації подолання соціальних стереотипів при прийнятті рішень молоддю. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на визначення впливу соціальних стереотипів на формування здорового психологічного стану особистості.

Ключові слова: молоде покоління, особистість, психологічний стан, моделі поведінки, гендерні стереотипи, соціальні мережі, свідомість.

Yermakova Svitlana Stanislavivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Psychology, International Humanities University, Odesa, <https://orcid.org/0000-0001-9524-518X>

Apelt Halyna Vasylivna PhD in Psychology, Associate Professor, Head of the Department of Foreign Languages and Country Studies, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, <https://orcid.org/0000-0002-4635-7000>

Dub Vira Hryhorivna PhD in Psychology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Psychology, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Drohobych, <https://orcid.org/0000-0001-5621-3134>

INFLUENCE OF SOCIAL STEREOTYPES ON LIFE DECISION- MAKING BY YOUNG PEOPLE

Abstract. In the course of their lives and activities, people often make decisions, commit deeds and other actions based on certain models of thinking and behaviour that have already developed in society, the so-called social stereotypes. Today, stereotypes have a strong influence on the minds of individuals and are widespread, the limits of which are difficult to assess, especially when it comes to the younger generation of people. The purpose of this study is to examine how social stereotypes influence the decision-making of young people. The study used an analytical method to analyse the impact of gender stereotypes on young people; a typology method to describe the types of social stereotypes and to identify the benefits of using social media and recommendations for their effective use in making life decisions; and a generalisation method to formulate practical recommendations

for overcoming social stereotypes in decision-making. The study found that social stereotypes characterise the development of youth consciousness in its various manifestations, at any level, and have their own characteristics. In accordance with these features, a typology of social stereotypes was formed and generalised according to such typology criteria as the direction of stereotypes, the subject of stereotyping, the object of stereotyping and the sphere of stereotyping. It has been established that gender stereotypes accompany the process of socialisation of young people, laying the foundation for the formation of norms and rules of behaviour in society. A sociological survey showed that 35% of respondents believe that there is gender inequality in Ukraine. It is emphasised that social networks influence decision-making by young people. The author summarises the benefits of using social media and provides recommendations for their effective use in decision-making. Based on the results of the study, practical recommendations for overcoming social stereotypes in decision-making by young people have been formed. Further research may be aimed at determining the impact of social stereotypes on the formation of a healthy psychological state of the individual.

Keywords: young generation, personality, psychological state, behavioural patterns, gender stereotypes, social networks, consciousness.

Постановка проблеми. В умовах функціонування сучасного суспільства жоден із соціальних процесів, що протікають у ньому, не можна інтерпретувати однозначно, що зумовлено не тільки складною соціальною структурою, а й постійними соціальними змінами і трансформаціями, характерними практично для будь-якої сфери суспільних відносин. Складність сучасної соціальної структури характеризується тим, що зміни, які відбуваються в умовах протікання одних соціальних процесів тягнуть за собою неминучі трансформації і суміжних сфер суспільного устрою.

Соціальний розвиток суспільства значною мірою залежить від того, які цінності та переконання сьогодні формує молоде покоління. Складна економічна та політична ситуація в Україні спричинила серйозні труднощі й внутрішні конфлікти, що особливо вплинули на молодь. У цей непростий період серед молодих людей спостерігається зростання нігілізму, зухвалої поведінки щодо дорослих, а також збільшення проявів агресії та жорстокості.

Молодість – це період, коли людина найбільш сприйнятлива до соціального досвіду. Молодь активно шукає різноманітні варіанти самореалізації, формуючи власні моделі поведінки. Стереотипи відіграють у цьому процесі важливу роль: вони можуть як компенсувати недостатність соціального досвіду, так і спрощувати певні поведінкові схеми. Саме в цей період відбувається значний вплив соціальних стереотипів на прийняття важливих життєвих рішень.

Отже, актуальність теми дослідження пояснюється тим, що допомагає вивчити феномен впливу соціального стереотипу ц пов'язаних із ним питань і проблем на прийняття життєвих рішень молоддю. Це викликане потребами сучасної психології і має широке теоретичне й практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, пов'язані з різного роду стереотипами, та взаємопов'язаними з ними питаннями і проблемами, актуальні з багатьох причин. Основна з них полягає у тому, що стереотип - цікавий науковий феномен, який незалежно від волі людини проявляється на всіх рівнях, зокрема свідомого і так само в несвідомого. Стереотипи безпосередньо впливають на поведінку людини: коригують, регламентують її, особливо це стосується молодого покоління. Цю проблематику висвітлювало багато українських і зарубіжних вчених. Зокрема у статті Т. Каткової та А. Титаренко досліджено, як соціальні стереотипи молоді впливають на їхній професійний вибір. Авторки вважають, що сформовані в суспільстві поведінкові стереотипи відіграють вагомую роль у розвитку економічних, політичних і інших процесів, значною мірою визначаючи рівень національного прогресу [1]. Авторка Ж. Новікова наголошує, що сучасні умови життя та зростання обсягу інформації ставлять перед молоддю нові вимоги. У цьому контексті особливого значення набуває проблема ухвалення рішень як важливого чинника прийняття життєвих рішень [2]. У статті інших авторів В. Полторака, Я. Зоської та А. Стадника аналізується вагова проблема, пов'язана з використанням стереотипів у формуванні громадської думки в соціальній сфері суспільства [3].

Закордонні автори, такі як А. Nunes і F. Santos аналізують вплив стереотипів на процес прийняття рішень. Дане наукове дослідження сприяє розумінню низки психологічних проблем і може стимулювати роздуми щодо питань судження, ухвалення рішень, стереотипів і соціального пізнання [4]. У дослідженні R. Voinea розглядається, як молодь може бути залучена до процесу прийняття рішень й демократичного життя. У роботі аналізуються інструменти та методи, що використовуються для консультацій з молоддю, а також підкреслюється роль установ і організацій у цьому процесі [5]. F. Liang та співавтори вивчали вплив індивідуальних стилів мислення та стереотипів на ухвалення моральних рішень молоддю [6].

У статті Р. Pandey та А. Srivastava досліджується вплив потреби в досягненні на процес ухвалення рішень та формування життєвих орієнтирів молоді [7]. У дослідженні М. Hassan та співавторів вивчається вплив батьківського впливу та насиченості медіа на гендерні стереотипи та кар'єрні рішення серед молоді [8].

Отже, незважаючи на велику кількість досліджень, питання впливу соціальних стереотипів залишається недостатньо вивченим, що потребує додаткових розробок та осучаснення.

Метою статті є висвітлення особливостей впливу соціальних стереотипів на прийняття життєвих рішень молоддю

Відповідно до поставленої мети необхідно розв'язати наступні дослідницькі завдання:

1. Визначити поняття соціального стереотипу й узагальнити типологію соціальних стереотипів.
2. Проаналізувати гендерні стереотипи і сформувати переваги використання соціальних мереж при прийнятті життєвих рішень молоддю.
3. Сформувати практичні рекомендації подолання стереотипів при прийнятті життєвих рішень молоддю.

Виклад основного матеріалу. Поняття стереотипу було визначено у ХХ столітті, коли виникли розробки у сферах ідеології та маніпулювання суспільною свідомістю. На сьогоднішній день дослідження в цих галузях продовжують залишатися актуальними і цікавими, в тому числі для використання в політичних і комерційних цілях. Значущим для науки продовжує залишатися вивчення механізмів створення і руйнування стереотипів.

Термін «соціальний стереотип» уперше ввів американський соціолог Уолтер Ліппман у 1922 році. Він визначав стереотип, як спрощене, вже існуюче в суспільній свідомості уявлення, що не впливає з власного досвіду конкретної людини. На його думку, стереотипи – це впорядковані, схематичні, зумовлені культурою «образи» світу в людській свідомості, що спрощують процес пізнання складних соціальних явищ, захищають цінності, права та позиції людини, формують традиції та звички. У соціолога «стереотип» мав яскраво виражений негативний відтінок, пов'язаний з неточністю і неповнотою інформації, що пов'язано з тим, що, як правило, стереотип формується на базі обмеженого досвіду людини, в результаті, людина будує висновки на обмеженій інформації [1].

Соціальні стереотипи характеризують розвиток свідомості в різних його проявах, на будь-якому рівні (індивідуальному, груповому і масовому, науковому і звичайному, а також позанауковому і антинауковому).

Зазначимо, що у кожному з цих випадків стереотипи мають свої особливості - чим більш розвинене знання і чим детальніше обґрунтування зафіксованих в ньому відносин реального світу, тим ширше, рухливіше й гнучкіше лежать в його основі узагальнені і стійкі форми. І навпаки, обмеженість і поверховість свідомості є основою вузькості і абстрактності його стереотипів і в той же час прихильності до них [9].

Для того щоб зрозуміти особливості і характер дії стереотипів в різних умовах, необхідно, перш за все, враховувати різноманіття їх форм.

В табл. 1 автором сформована й узагальнена типологія соціальних стереотипів.

Таблиця 1

Типологія соціальних стереотипів

№	Критерій типологізації	Типи і їх характеристика
1	Спрямованість стереотипів	Відповідно до цієї класифікації можна говорити про позитивні й негативні стереотипи. До класу «позитивні» відносять полегшення здібності швидко адаптуватися в навколишній дійсності, бути здатним до узагальнення, синтезу, концентрації уваги. «Негативні» викликають більшу ступінь консерватизму, умови змінюються, але стереотипи залишаються колишніми).
2	Предмет формування стереотипів	Деякі зі стереотипів формуються суб'єктивно, в залежності від індивідуального досвіду, при різному випадковому переплетенні його з соціальним досвідом. Такі стереотипи зазвичай є стійкими в різноманітних ситуаціях. Вони схожі на емоції симпатії та антипатії, можуть бути як особистими, так і загальними, при цьому залишаючись нейтральними. Вони часто пов'язані з традиціями, джерело яких можна віднайти в історії чи стародавньому походженні. Інші стереотипи формуються свідомо, під впливом різноманітних чинників, таких як ідеологічні, культурні або національні.
3	Об'єкт стереотипізації	Стереотипи можуть бути орієнтовані як на окремих осіб, так і на членів певних соціальних груп або ж на широкі маси. Таким чином, можна виділити індивідуальні, групові та масові стереотипи. Індивідуальні виникають на основі особистого досвіду, під впливом різноманітних, іноді випадкових факторів. Групові стереотипи складають стійкі уявлення, які поділяють і відтворюють члени соціальних груп. Масові стереотипи, в свою чергу, є більш універсальними і можуть охоплювати представників різних класів або націй.
4	Сфера прояву стереотипів	Стереотипи можна поділити на два види: стереотипи мислення та стереотипи поведінки. Стереотипи мислення іноді проявляються як ідеологічні конструкції, через які формується упереджене ставлення до різноманітних соціальних, політичних, економічних та інших явищ, процесів, лідерів і країн, впливаючи на свідомість окремих осіб, груп або всього суспільства. Натомість стереотип поведінки – це система поведінкових навичок, що передається з покоління в покоління за допомогою сигнальної спадковості, характерної для конкретної соціальної групи чи спільноти.

Джерело: сформовано авторами на основі [10]

На думку авторів J.K. Falbén J.K та ін. [10], головна характеристика стереотипів полягає в тому, що вони пов'язані з процесами функціонування соціального суб'єкта, забезпечуючи відтворення вже існуючих форм свідомості і поведінки особистості. Соціальний стереотип виражає типове зафіксоване в свідомості і діях людини ставлення до різних явищ соціального життя, інших людей і їх спільнот. Він акумулює в собі попередній досвід особистості і різних соціальних груп, під впливом психологічних та соціально-історичних умов, інших компонентів психологічного середовища в своєрідний алгоритм ставлення до відповідного об'єкта. Таким чином, в представленій типології стереотипів можна знайти критерії аналізу їх сутності, причини і наслідку, що дає можливість науково пояснити поведінку суспільства та особливості їх взаємодій [10].

Численні різновиди соціальних стереотипів (гендерні, етнічні, професійні, політичні, конфесійні, етичні, естетичні, побутові та ін.) у тому чи іншому вигляді проявляються у життєдіяльності сучасного суспільства як стереотипи соціальної ідентифікації його членів. Часто у низці ситуацій можна побачити поєднання відразу кількох видів стереотипів.

Значної уваги заслуговують гендерні стереотипи.

Такі стереотипи формуються в кожному суспільстві і в кожній людині. Вони можуть вплинути на відносини з протилежною статтю, клімат в сім'ї і навіть уявлення про себе як про представника чоловічої або жіночої статі. Особливе значення вони мають для молоді.

Гендерні стереотипи супроводжують процес соціалізації молоді, закладаючи основу для формування норм і правил поведінки в суспільстві. Вивчення гендерних стереотипів молоді допомагає визначити не тільки їх ціннісні орієнтації, а й дати прогноз перспектив розвитку.

Нині гендерні дослідження досить широко проводять у всьому світі, зокрема і в Україні. У лютому 2021 року українська Соціологічна група «Рейтинг» провела опитування серед жінок і чоловіків. Опитувана аудиторія: населення України віком від 18 років і старше. Вибіркова сукупність складала 1500 чоловік. За результатами дослідження 56% респондентів наголошували, що нерівності між чоловіками і жінками в Україні це рідкісне явище. Однак 35% були переконані, що вони доволі поширені [11].

Розширені статистичні дані опитування щодо гендерної рівності в Україні представлені автором на рис. 1.

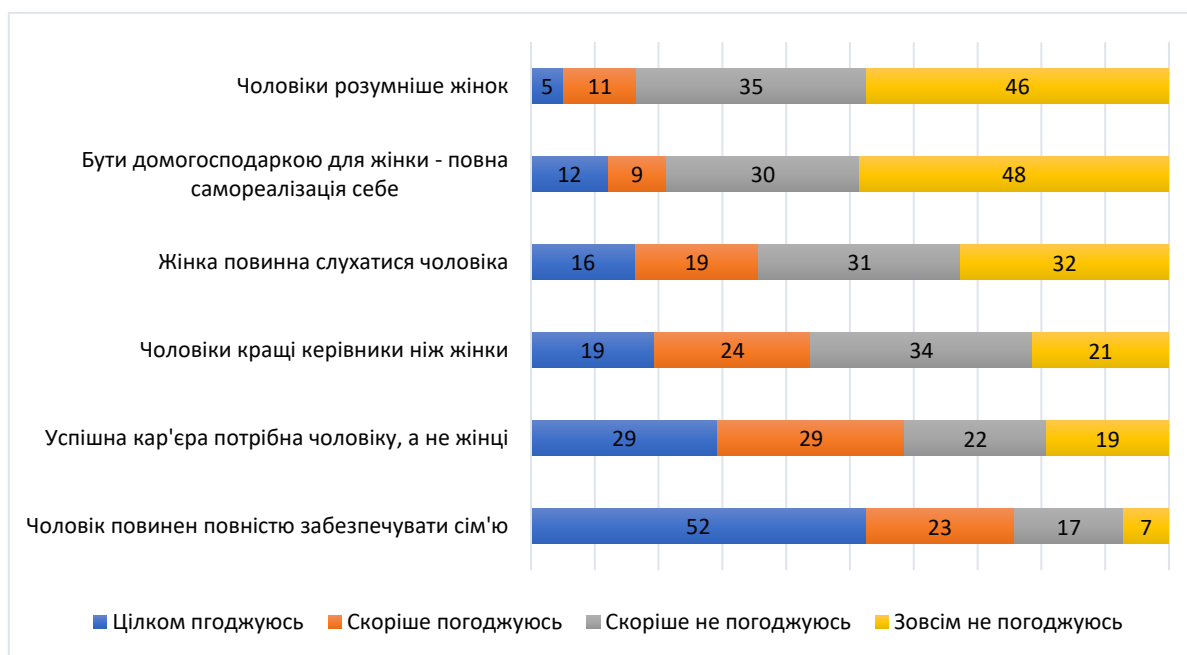

Рис. 1. Результати опитування щодо гендерних стереотипів у 2021 році.

Джерело: складено авторами на основі [11]

Отже, представлені дані дослідження свідчать, що 50% респондентів вважають, що можливості кар'єрного зростання в Україні для чоловіків та жінок є рівними. Проте 33% опитаних переконані, що саме чоловіки мають переваги у професійному просуванні, тоді як лише 12% поділяють таку думку щодо жінок. Більше 66% респондентів підтримують позицію, що чоловік повинен повністю забезпечувати свою родину. Водночас найбільше заперечень було висловлено проти тверджень про те, що жінка має підкорятися чоловіку, що роль домогосподарки є повною реалізацією для неї, а також що чоловіки, як правило, розумніші за жінок [11]. В цьому контексті вважаємо, що сучасна трансформація гендерних ролей поступово ліквідує ці архаїчні стереотипи.

Слід наголосити, що сьогодні, за допомогою соціальних стереотипів доволі просто маніпулювати молодими людьми. Це відбувається тому що стереотип тісно пов'язаний із життєдіяльністю суспільства загалом і конкретних груп людей. Варто також розуміти, що стереотипи тісно пов'язані із популярністю використання Інтернету. Сучасні технології все більше впливають на те, як молодь сприймає світ. Не секрет, що постійне повторення певних ідей та моделей поведінки, з якими молодь зіштовхується в мережі, поступово формує усталені стереотипи. Адже, крім корисної інформації, онлайн-простір надає і шаблони для поведінки, цінності і навіть ідеали, на які орієнтується нове покоління [12].

На етапі первинної соціалізації, коли молодій людині доводиться приймати важливі рішення – від вибору професії до формування кола спілкування – саме такі інформаційні потоки дуже впливають на неї. В результаті, орієнтація на майбутнє нерідко формується під впливом не стільки глибокого аналізу, скільки шаблонів, що повторюються, закріплених в онлайн-середовищі.

Слід зауважити, що молоді люди, які проводять основну частину свого вільного часу за смартфонами, планшетами або ноутбуками, все частіше приймають цифрові способи життя за норму. Це не лише впливає на їх знання, а й на здатність критично оцінювати отримувану інформацію, що особливо важливо у період формування особистих переконань та життєвих пріоритетів.

Але все не так однозначно як може здаватися на перший погляд. Використання соціальних мереж молоддю може мати не тільки негативні сторони, але й позитивні. Все залежить від того наскільки правильно їх використовувати.

В табл. 2 автором узагальнені переваги використання соціальних мереж і рекомендації їх ефективного використання.

Таблиця 2

Переваги використання соціальних мереж та рекомендації щодо їх ефективного використання

Переваги доступу до інформації в соціальних мережах	Рекомендації для ефективного використання соціальних мереж
1	2
Допомагають розширити кругозір	Вибрати достовірні джерела інформації
Розвивають ментальні здібності	Правильно визначити пріоритети та цілі
Допомагають вивчати нові предмети	Раціональне використовувати власний час
Мають рівні можливості для всіх	Долучатись до взаємодії з іншими користувачами

Джерело: сформовано авторами на основі [13]

Отже, завдяки використанню соціальних мереж, молоді люди можуть отримувати необхідну інформацію з різних сфер життя. Сюди можна віднести освіту, науку, культуру та спорт. Соціальні мережі допомагають молоді обмінюватися знаннями й власним досвідом з однолітками усього світу. Це допомагає розширити світогляд і розвинути інтелектуальні здібності молоді.

Інтелектуальні здібності молодого покоління також позитивно впливають на їх можливості навчання через соціальні мережі. Вони можуть вивчати нові предмети й отримувати нові навички за допомогою відеоуроків, онлайн-курсів та вебінарів. Слід наголосити, що доступність таких ресурсів допомагає зменшити бар'єри у навчанні та забезпечує рівні можливості для всіх молодих людей.

З психологічної точки зору, вплив суспільного прогресу на молодь також має дві сторони. По-перше, соціально-культурне середовище визначає психологічну адаптацію молодих людей, формуючи їхню ідентичність, емоційне благополуччя та рівень особистісного розвитку. По-друге, динаміка суспільного розвитку впливає на когнітивні процеси, мотивацію, систему цінностей і поведінкові стратегії молоді, що зумовлює їхню психологічну готовність до змін та інтеграцію у суспільне життя [14].

Наостанок слід зауважити, що для того щоб правильно протистояти соціальним стереотипам та приймати зважені життєві рішення необхідно дотримуватися деяких правил які можуть допомогти їх подолати.

На рис. 2 автором представлені практичні рекомендації, які допоможуть молоді подолати соціальні стереотипи при прийнятті життєвих рішень.

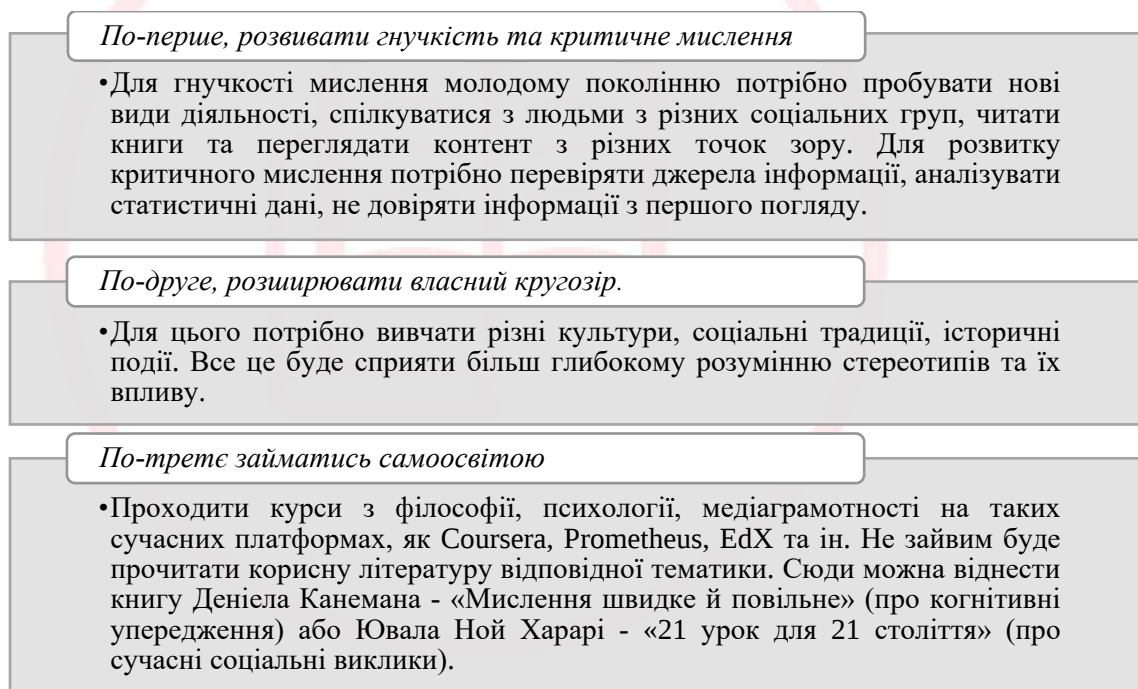

Рис. 2. Практичні рекомендації подолання стереотипів при прийнятті життєвих рішень

Джерело: власна розробка авторів

Все вищеперераховане може стати важливими факторами для формування освіченої й свідомої молоді. Наведені практичні рекомендації допоможуть краще розуміти стереотипи та їхній вплив, що сприяє більш ефективному прийняттю рішень молоддю у сучасному світі

Висновки. Таким чином, підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна дійти до висновку, що соціальні стереотипи, виконують ряд важливих функцій. Вони можуть нести в собі позитивний момент у тому

випадку, коли вони є способом розв'язання низки проблем для молоді, а не пригнічують її індивідуальність. Це в першу чергу стосується прийняття важливих життєвих рішень. Кожна молода людина насамперед є особистістю, незважаючи на всі свої особливості мислення, поведінки та характеру. І якщо в суспільстві приходиться необхідність розвінчання будь-якого стереотипу, варто пам'ятати про те, що цей процес завжди супроводжується досить гострими внутрішньо особистісними, міжособистісними і міжгруповими конфліктами.

У суспільстві завжди присутнє глибоке протиріччя, що здається непереборною прірвою між індивідуальними потребами і нахилами й потребами існування суспільства, де кожна особистість у своєму внутрішньому житті ізольована, а у зовнішній - лише частина суспільної системи. Для задоволення всіх рівнів потреб, для підтримки самоповаги, здорового психологічного стану й адекватної самооцінки, кожна людина потребує певних реакцій та оцінок з боку інших людей або соціальних груп. Все це свідчить про стійкість й спрямованість соціальних стереотипів.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на визначення впливу соціальних стереотипів на формування здорового психологічного стану особистості.

Література

1. Каткова Т.А., Титаренко О.І. Вплив соціальних стереотипів молоді на професійний вибір *Теорія і практика сучасної психології*. 2019 р. № 5 (1). С. 100-104. DOI: <https://doi.org/10.32840/2663-6026.2019.5-1.16>
2. Новікова Ж.М. Теоретичний аналіз особливостей прийняття рішення сучасною молоддю в ситуаціях морального вибору. *Науково-практична конференція «Особистість у просторі проблем XXI століття» Національний університет «Києво-Могилянська академія, 10 березня 2022 р. м. Київ*. С. 96–102. URL: <https://tinyurl.com/2cz8rrsj>
3. Полторак В.А., Зоська Я.В., Стадник А.Г. Соціальні стереотипи і громадська думка: проблеми взаємозв'язку та взаємовпливу. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2020. С. 115-122. DOI: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i27.931>
4. Nunes, A. L., Santos, F. P. Cognição social e heurísticas: a influência dos estereótipos na tomada de decisão. *Cognição Social e Heurísticas*. 2021. № 36. P. 183-192. URL: <https://www.researchgate.net/publication/372688822>
5. Voinea R.C. Involving Young People in Democratic Decisions: Consultation Mechanisms and Opportunities. *Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques*. 2024. № 84. P. 229-239. URL: <https://www.researchgate.net/publication/386098605>
6. Liang F., Tan Q., Zhan Y., Wu X., Li J. Selfish or altruistic? The influence of thinking styles and stereotypes on moral decision-making. *Personality and Individual Differences*. 2021. № 171. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2020.110465>
7. Pandey P., Srivastava A. Role of Need for Achievement on Decision making and Life Orientation of Young Adults. *Youth Voice Journal*. 2024. P. 2-26. URL: <https://www.researchgate.net/publication/383269988>

8. Hassan M., Luo Y., Gu J., Mushtaque I., Rizwan M. Investigating the Parental and Media Influence on Gender Stereotypes and Young Student's Career Choices in Pakistan. *Frontiers in Psychology*. 2022. № 13. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2022.890680/full>

9. Spencer B. Stereotyping and Political Decision Making. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. 2019. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1000>

10. Falbén J. K., Tsamadi D., Golubickis M., Olivier J. L., Persson L. M., Cunningham W. A., Macrae, C. N. Predictably confirmatory: The influence of stereotypes during decisional processing. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*. 2019. № 72(10). P. 2437-2451. DOI: <https://doi.org/10.1177/1747021819844219>

11. Соціологічна група «Рейтинг». Гендерні ролі і стереотипи. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/gendernye_rol_i_stereotipy.html?utm_source=chatgpt.com

12. Вплив комунікативно-інформаційного простору на психологічні особливості й особистісні ресурси людини в умовах дії дестабілізаційних факторів на суспільство: монографія / за наук. редакцією І.М. Зварича. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 344 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4181?locale-attribute=uk>

13. Інтернет джерело Fact news. Вплив соціальних мереж на психіку сучасної молоді – наслідки та рекомендації. URL: <https://fact-news.com.ua/vpliv-sotsialnix-merezh-na-psixiku-suchasnoi-molodi-naslidki-ta-rekomendatsii>

14. Ступак О.Ю. Молодь як соціально-демографічна група. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2021. № 1 (100). С. 257-268. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-257-269>

1. Ramos, A. M., & Felix, B. Efeitos do Gênero sobre a Decisão de Contratação e Promoção de Líderes. *Revista Ibero-Americana de Estratégia*. 2019. № 18(1). P. 71-89. DOI: <https://doi.org/10.5585/ijsm.v18i1.2605>

References

1. Katkova T.A., Tytarenko O.I. (2019). Vplyv sotsialnykh stereotypiv molodi na profesiyniy vybir Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii [The influence of social stereotypes of youth on professional choice]. *Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii - Theory and practice of modern psychology*. № 5 (1). P. 100-104. Retrieved from: <https://doi.org/10.32840/2663-6026.2019.5-1.16> [in Ukrainian].

2. Novikova Z.M. (2022). Teoretychnyi analiz osoblyvostei pryiniattia rishennia suchasnoi molodiu v sytuatsiiakh moralnoho vyboru [Theoretical analysis of the peculiarities of decision-making by modern youth in moral choice situations]. *Naukovo-praktychna konferentsiia "Osobysti u prostrori problem XXI stolittia". Natsionalnyi universytet "Kyievo-Mohylianska akademiia", 10 bereznia 2022 r. m. Kyiv. - Scientific and practical conference "Personality in the space of the XXI century problems". National University "Kyiv-Mohyla Academy", March 10, 2022, Kyiv*. P. 96–102. Retrieved from: <https://tinyurl.com/2cz8rrsj> [in Ukrainian].

3. Poltorak V.A., Zoska Y.V., Stadnyk A.H. (2020). Sotsialni stereotypy i hromadska dumka: problemy vzaiemozviazku ta vzaiemovplyvu [Social stereotypes and public opinion: problems of interconnection and mutual influence]. *Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii. - Current issues of philosophy and sociology*. № 27. P. 115–122. Retrieved from: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i27.931> [in Ukrainian].

4. Nunes A.L., Santos F.P. (2021). Cognição social e heurísticas: a influência dos estereótipos na tomada de decisão [Social cognition and heuristics: the influence of stereotypes on decision-making]. *Cognição Social e Heurísticas - Social Cognition and Heuristics*. № 36, P. 183–192. Retrieved from: <https://www.researchgate.net/publication/372688822> [in Portuguese]

5. Voinea R.C. (2024). Involving Young People in Democratic Decisions: Consultation Mechanisms and Opportunities. *Revista de Științe Politice - Political Science Review*. № 84, P. 229–239. Retrieved from: <https://www.researchgate.net/publication/386098605> [in English]
6. Liang F., Tan Q., Zhan Y., Wu X., Li J. (2021). Selfish or altruistic? The influence of thinking styles and stereotypes on moral decision-making. *Personality and Individual Differences*. № 171. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110465> [in English]
7. Pandey R., Srivastava A. (2024). Role of Need for Achievement on Decision Making and Life Orientation of Young Adults. *Youth Voice Journal*. P. 2–26. Retrieved from: <https://www.researchgate.net/publication/383269988> [in English]
8. Hassan M., Luo Y., Gu J., Mushtaque I., Rizwan M. (2022). Investigating the Parental and Media Influence on Gender Stereotypes and Young Student's Career Choices in Pakistan. *Frontiers in Psychology*. № 13. Retrieved from: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2022.890680/full> [in English]
9. Spencer B. (2019). Stereotyping and Political Decision Making. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1000> [in English]
10. Falbén J.K., Tsamadi D., Golubickis M., Olivier J.L., Persson L.M., Cunningham W.A., Macrae C.N. (2019). Predictably confirmatory: The influence of stereotypes during decisional processing. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*. № 72(10). P. 2437–2451. Retrieved from: <https://doi.org/10.1177/1747021819844219> [in English].
11. Sotsiolohichna hrupa «Reitynh» [Sociological group «Rating»]. Henderni roli i stereotypy - Gender roles and stereotypes. Retrieved from: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/gendernye_rol_i_stereotypy.html?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
12. Vplyv komunikatyvno-informatsiinoho prostroru na psykholohichni osoblyvosti i osobystisni resursy lyudyny v umovakh dii destabilizatsiinykh faktoriv na suspilstvo: monohrafiia/ za nauk. redaktsiieiu I.M. Zvarycha (2022). Chernivtsi: Chernivets. nats. un-t [The influence of the communicative-informational space on the psychological characteristics and personal resources of a person in the context of destabilizing factors affecting society: Monograph / edited by I.M. Zvarych]. Chernivtsi: Chernivtsi National University. Retrieved from: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4181?locale-attribute=uk> [in Ukrainian].
13. Internet dzherelo Fact news. Vplyv sotsialnykh merezh na psykhyku suchasnoi molodi – naslidky ta rekomendatsii [The influence of social networks on the psyche of modern youth – consequences and recommendations]. Retrieved from: <https://fact-news.com.ua/vpliv-sotsialnix-merezh-na-psixiku-suchasnoi-molodi-naslidki-ta-rekomendatsii> [in Ukrainian].
14. Stupak O.Iu. (2021). Molod yak sotsialno-demohrafichna hrupa [Youth as a socio-demographic group]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka - Spirituality of the individual: methodology, theory and practice*. № 1(100). P. 257–268. Retrieved from: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-257-269>. [in Ukrainian].
15. Ramos A.M., & Felix B. (2019). Efeitos do Gênero sobre a Decisão de Contratação e Promoção de Líderes [Gender effects on the decision of hiring and promotion of leaders]. *Revista Ibero-Americana de Estratégia - Ibero-American Journal of Strategy*. № 18(1). P. 71–89. Retrieved from: <https://doi.org/10.5585/ijism.v18i1.2605> [in Portuguese]